

~~Le Roy a esté informé par le sieur de la Roche
de la mort de son fils le sieur de la Roche
le 24 de Mars 1688.~~

*del Regio de la Compañia de S. J. de Soria
1750*

AVLI PERSI

FLACCI SATIRARVM
LIBER.

ISAACVS CASAVBONVS

recensuit, & Commentario
Libro illustravit.

*Acordo de 1750
prohibido, sed en
expurgacione permittido*

Advirum amplissimum
D. ACHILLEM HARLAEVM
SENATVS PRINCIPEM.

PARISIIS,
Apud HIERONYMVM DROVART,
sub scuto Solari, via Iacobza.

M. DC. XV.

de Soria de Soria

Este libro es el purgado conforme el
expurgat^o del año de 1612 y lo fir-
me en 3 de mayo de 1616 años -

Don Juan Morales de Venado
y confesante al expurgatorio de dicho año

Don Juan de los Angeles

NOBILLISSIMO

illustrissimoque viro,

D. ACHILLI HAR-

LAEO, EQVETI, AMPLIS-

simique ordinis principi,

IS. CASAVBONVS S. D.

ICIAM pictorem quon-
dam excellentissimum,
dicere solitum legimus,
Praeses amplissime, ar-
tis pingendi non mini-
mam partem in eo esse

positam, vt argumentum eligatur pingi
dignum, & quod spectantium oculos
idoneum sit tenere. Huius ego exem-
plum, quanto minus ingenio fidebam,

ranto diligentius imitandum mihi esse
dixi, cum de elucubrando aliquid cepi co-
gitare, quod in sacrario Musarum tuo,
cen tabulam ~~scribere~~ appenderem: tot
tantorumque beneficiorum, quibus me
tibi fecisti dudum obnoxium, testem:
meaque adeo observantiae erga te sum-
mae, posteris, si forte, monumentum ali-
quod; tibi certe, pignus, uti spero, non in-
gratum futuram. Id igitur animo vol-
uens, quum scrinia omnia mea excussis-
sem, ex illo auctorum numero, quorum
illustrationi vigilias meas impendi, Per-
sium Flaccum certo iudicio elegi, quem
non vulgari cura, nec studio mediocri à
me recensitum, & nouo Commentario
enarratum, tibi offerrem, vir amplissime,
atque nomini tuo splendidissimo conse-
crarem. Ductus autem sum hac minime
fallaci coniectura: quod scirem eam de-
mum studiorum sectam tibi praeceteris
probari, quae neque amœnitates solum

captet, sicut magna pars hodie facimus:
neque rursus, māsuetioribus literis spre-
tis, supercilium rigidè nimis contrahat:
sed sapientiam cum eloquentia, & eru-
ditione iusto quodam conuenientèq. tem-
peramento misceat: & ut Græcorum
non ignobilis scriptor ait, τῆ δ' ἄρετῆ τὸν
λόγον χρῆται, τὸ δ' ἄρετιὸν δὲ τῷ λόγῳ.
Quo in utroque genere si grauiſſimum
hunc morum cēsorem, & virtutum præ-
ceptorem fidiſſimum, contendam excel-
lere: tam certus sum victoriæ sub te iu-
dice, quæ tua est eruditio, & in literis
quoq. rectum iudicium: quàm illud non
ignoro, ludibrium mi sibi debere sophos
illos esse dicturos, quibus satis acceptum
est, nullum poëticae aut eloquentiæ cum
grauioribus disciplinis commercium in-
tercedere. Nam quid aliud ab illis exspe-
ctem, qui fatali quadam ignauia, res
natura sua coniunctiſſimas, studia di-
co ſcientiarum & humanitatis artes,

adeo separant, Φύσεως ἑδραία, vt scribit
Platonicorū mellitissimus, κατὰ κεραμει-
ζόντες τὰ μὴ δυνάμει χαίροντες: vt si
quis illa curet iungere, hunc statim alie-
num esse omni philosophia clamitent?
Scilicet assensuri isti sunt veteribus sa-
piētibus, Poëticam τῆς σεμνοπάτης φιλο-
σοφίας εἰσὶν ὁμιλίαν, (ipsis enim verbis il-
lorum utar:) quos videmus omni cura
morum posthabita, quæ vera philosophia
est, in nescio quibus argumentatiunculis,
in nugis sophisticis, in puerilibus argutio-
lis, λωλοῖς deniq. ῥηματίοις τῆς Ἀλεξ-
πικῆς, quod sua iam etate Euphrades
Themistius conquerebatur, summam sa-
pientiam ponere. Scilicet facundia Persij
virile robur, aut recondita illa eruditio
eos capiet, quib. pristinam barbariæ mor-
dicus retinere, & in antiquitatis totius
ignoratione versari, potius videtur esse ac
melius, quàm possessionē literarum, olim
simili socordia extinctarum, memoria

verò patrum magno Dei immortalis be-
neficio in lucem reuocatarum ex alta ho-
minum obliuione, sibi vindicare, & pro
sua quemque virili posteris asserere. quod
qui non faciunt, causam dicere nullam
possunt, quo minus pro tãti muneris bo-
nitatis diuina parum equis aestimatorib.
imo verò iniquis ingratisque asperna-
toribus sint habendi. adeo crimen ingens
est, quod istis ne minima quidem culpæ
affine iudicatur. Equidem, vir maxime,
pro meo in literas amore sincero, hoc ge-
nus hominum meminisse nunquam pos-
sum, quin statim eius mihi in mentem ve-
niat, quod in Dissertationum Arriani
pulcherrimis libris, aliquando legisse te,
quem meliorum literarum nihil fugit, nõ
dubito. Scribit verò Arrianus, sapiētissi-
mum senem illum Epictetum, impietatis
in Deum eos insimulasse, qui in philoso-
phia studiis ἢ ἀπαρξελτικῶ δυνάμει,
sive sermonis curam tãquam rem leuem

asperrarentur: quoniam quidem, aiebat
vir diuinus, ἀσβολὸς ἔστιν αὐτῶν τοῦ
καὶ τῆς θεοῦ χάριτος ἀτιμῆσθαι. en ger-
manum philosophum: en vocem auream.
nec minus memorabile Synesij philoso-
phi præstantissimi vaticiniū tristi euentu
confirmatum, quod multò antè ab ipso
est editum, cum rationem studiorum si-
militer peruertere ab equalibus suis cerne-
ret. Disputans enim cōtra τοὺς ἀξιολύτους
διδασκαστὰς ἀπορήτους ἐσάλλεσθαι ἐν λέξεσι
πελοδίτοι: hoc est, aduersus eos, qui ad
sanctissimæ Theologiae studia infatiā ἔ-
sophisticen pro solida eruditione affer-
rent, fatidicā hāc quasi sortem edidit: κιν-
δωσος, inquit, εἰς ἀβυσσὸν πηλα φλυαείας
ἐμπεσόντας ἴσθις δεφθαρίων. Vtinam
defuisset huic oraculo fides. sed profecto, si
verū amamus, deprauationi illi ἔ-
huius scientiarū regina, ἔ-
omniū aliarū, qua
postea accidit, occasionem quidem Got-
thorum ἔ-
Alanorum inuasionem præ-

buerunt: at causa illius propior ac vera est, ratio studiorum peruersa, & in liberalibus disciplinis praua institutio, ac linguarum simul & vniuersae literaturae melioris ignoratio. At enim uero quantum isti à recta studiorum ratione deflectunt: tantum alij diuerso erroris genere peccant, qui in lectione antiquorum sapientum assidui sunt, non ut animum, sed ut ingenium excolant: non ut discant viuere, sed ut loqui: neque ut meliores ab illis discedant, sed ut doctiores tantum: qui denique grammaticorum solum oculis scripta eorum legunt, qui de virtute praecipunt. Atqui non in eum certè finem viri magni & praecepta & exēpla virtutum memoriae commendata ad posterios transmiserunt: ut ad inanem aurium oblectationē, vel iactationem vanam inutilis eruditionis, ea cognoscere-mus: verum ut suis nos lucubrationibus excitarēt ad effodienda & in actū pro-

ducenda recti honestique semina, quae
quum à natura accepissemus, vitiis ta-
men circumfusa, & tantum non obruta,
sic in nostris animis, nisi cultura melior
accedat, latent, quasi in altum quendam
scrobem penitus defossa. Huc spectant,
quod te minimè latet, vir sapientissime,
tot illa volumina quae de morali discipli-
na philosophi consecerunt. Tendit eodem
& Graecorum Latinorumque poetarum
pleraque manus: sed itineribus diuersis.
quod sunt enim poetarum genera, sunt
autè quam plurima, tot fere diuerticula
& viarum ambages eò ducentium. Bre-
uis & directa via est quam Persius &
reliqui Romanae Satirae poetae institue-
runt: omisis enim fabulis & omni poeta-
rum aliorum τε εὐτεία, rem ipsam dicunt
& cū vitiis γυμνῆ τῆ κεφαλῆ, quod aiunt,
ὁμοσε χροσδοιν, eaque ridenda omnibus
propinant. Qui si eo animo hodie tra-
ctarentur quo scripsisse ipsos antè osten-

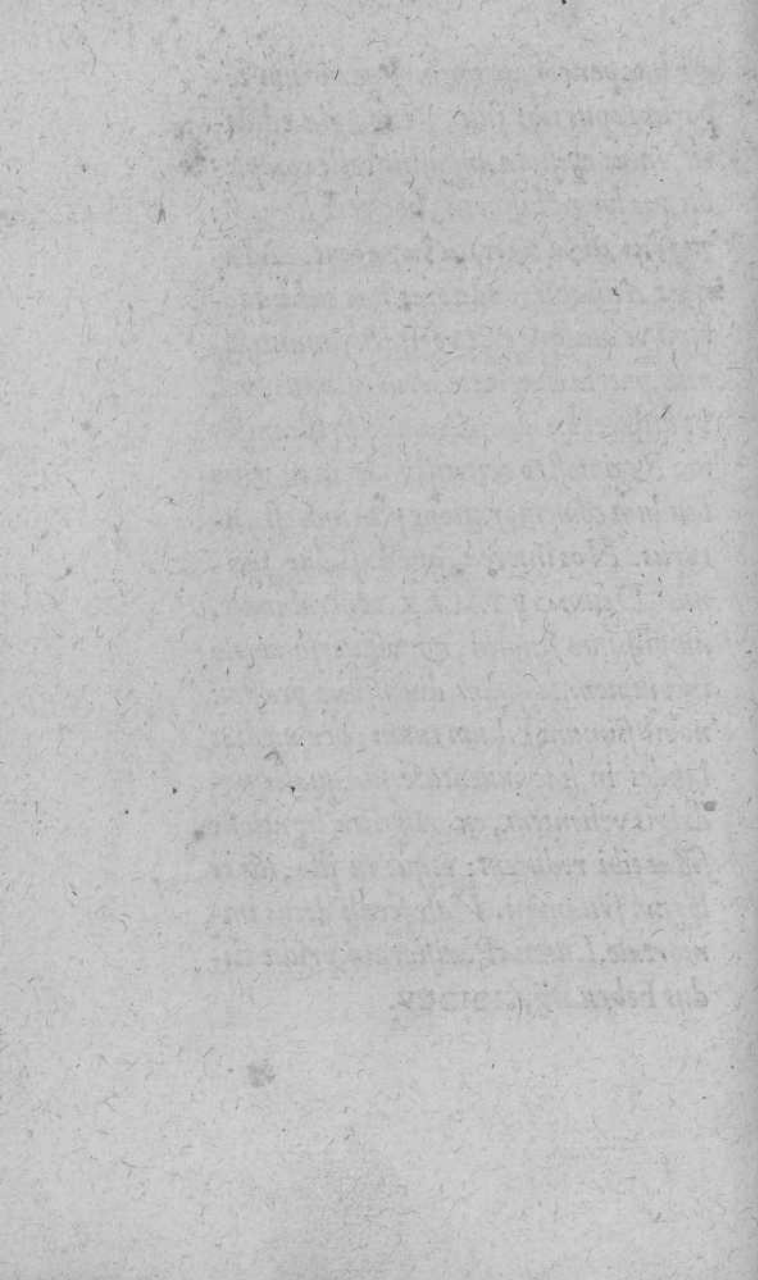
dimus, vberimos, ita me Deus, opere suo
fructus & interpretes eorum & lecto-
res reportarent: nam vt sola $\tau\epsilon\omicron\upsilon\tau\theta\upsilon\sigma\omicron\iota$
litera animi morbos possunt curare: sic
eiusmodi poëtarū assidua lectio curatio-
nē adiuuare: & quum sanare nequeant,
possunt tamen sanabiles reddere. fit enim
nescio quomodo propter humani ingenij
cum numeris cognationē naturalem, vt
virtutis præcepta carmine alligata &
memoriae firmiter hæreant, & in ima
præcordia efficacius descendāt. Hoc igi-
tur animo quum ante multos annos Per-
sij Satiras interpretari essemus, vt ipsi
nos primū ad amorem virtutis, odium
vitiōrum capessendum stimularemus:
deinde vt studiosæ iuuentuti ad similem
conatum duces nos præberemus, de quo
prioribus interpretes parū videbātur co-
gitasse: ausi sumus, Præses amplissime,
de illustri tuo nominis splendore stric-
tam aliquam luminis nostræ huic scri-

ptioni ire mutuatum. Quod ut æqui bo-
ni consulas, tenuèque hoc munusculum
benigne ut accipias, per illam ipsam na-
turæ tuæ bonitatem te obtestor, quæ nullo
meo merito tuam mihi tantam beneuo-
lentiam conciliauit, quantam vel optare
sine audaci temeritate non poteram.
Quum autem meritorum in me tuorum
is sit cumulus, ut fides mea sine beneficio
tabularum nouarum liberari nequeat:
æquitatis tuæ magnitudinisque animi
fuerit, non quid adferā tibi, sed quo ani-
mo attendere. neque enim id ago, ut nexu
me exoluam opera tam leui: sed ut inge-
nua bonæ copiae eiuratione quantum tibi
à me debeat palàm omnibus faciam.
Ut hoc non esset, merebatur tamen tua
virtus ne alium præter te patronum sibi
Persius adscisceret. cui enim potius sup-
plicet tam seuerus morum censor, quàm
illi cuius vita censura est? qui censorias
illas virtutes, ἢ σιμρότητα, ὃ βα' εὐς εἰ

Ὁ ἀκατακτάτος ἐστὶν ἀκατάκτως, indeclinabi-
lē inquā, iustitiā, vitæ sanctitatē, graui-
tatem & constantiā, quas tantopere in
suo Catone Romani stupebāt, longo adeo
temporum interuallo præstas rediuiuas.
neque hoc dico vt Catonem tibi compa-
rem, nedum vt te Catoni: qui sciam tan-
to maiorē te omnibus Catonibus, quan-
to vera in Deum pietas ceteris quamuis
maximis præstat virtutibus. Itaque ima-
go vetustatis, columen sapientiæ, exem-
plum seueritatis sic haberis ab vniuersis
Franciæ populus, sed non solis, vt non
tantum adspectus, verum etiam cogita-
tus emendes ac censuram exerceas. neq.
quisquam adhuc tam maleuolus aut in-
uidus est repertus, qui Curiā ingredien-
tibus cuius tot iam annos princeps es,
aliud optandum existimet, nisi vt ad tuū
se ductum applicent, te mirentur presen-
tem, de te cogitent absente. Et tamen ve-
nerationis huius quàm omnes ordines

debere se tibi & fatentur, & prolixè
exhibēt, nihil potest heccanities, alioquin
venerabilis, tibi imputare. quæ enim ra-
rissima laus est, in ipso adolescentiæ flore
pro canis tui mores tibi fuerūt. iam tunc
cùm vix etatem ingressus virilem, Au-
gustoriti Pictonum extraordinario cum
imperio ius dicēs, seueritate animaduer-
sionum in potentissimos reos, & inexo-
rabiliverēq. Achilleo animi robore con-
tra gratiam aut minas, omnium oculos
in te conuertisti. Quare cùm post aliquot
annos Christophorus Thuanus, illustri
laude vir conspicuus, orbam curiam &
sui desiderio lugentem, diem supremum
obiens reliquisset, non putauit Henricus
III. esse quærendum sibi ecquem in illo
sublimi dignitatis fastigio collocaret: v-
nus enim tu occurrebas, dignus qui viro
incomparabili absque te fuisset, succede-
res, qua in statione qua & quanta sa-
pientia, prudentia & fortitudinis, (nam

Et hac per conditionem superiorum tē-
porum opus tibi fuit,) exempla edide-
ris, vnius epistolæ angustius velle comple-
cti, res longa historia, hoc verò sit *ἡδὴ*
περὶ τῶν μὲν ἁγίων ἡμετέρας ἰατρίας. Ma-
neat Annaliū conditores hac cura: quo-
rum vt quisque erit veritatis amantiſſi-
mus, patria charitate feruētissimus, vel,
vt aliis verbis idem dicam, Christianissi-
mo Regi nostro deuotissimus, in tuarum
laudum cōmemoratione plurimis est fu-
turus. Nos interea, quod assiduè faci-
mus, Deum OPT. MAX. venerabimur,
amplissimo senatui, Et vniuerso regno
incolumem te quàm diutissime præstet:
nobilissimum Filium tuum, per medias
laudes in hac iuuentute sua quasi qua-
drigis vehentem, ex Anglica legatione
sistat tibi reducem: vtque tu illo, ille te
lōgum fruamini. Vale seculi decus im-
mortale. Lutetia Parisiorum, pridie Ei-
dus Februarij, CIOICCV.

AVLI PERSI
FLACCI
SATIRÆ.

Prologus.

- 1 **N**E C fonte labra prolii Caballino:
Nec in bicipiti somniaſſe Parnaffo
Memini, vt repente ſic poëta prodirem.
Heliconiadâſque, pallidamque Pirenen
- 5 Illis remitto, quorum imagines lambunt
Hedera ſequaces: ipſe ſempaganus,
Ad ſacra vatum carmen aſſero noſtrum.
Quis expediuit pſitacco ſuum χοῖρε,
Picaſque docuit verba noſtra conari?
- 10 Magiſter artiſ, ingenij largitor
Venter, negatas artiſex ſequi voces.
Quod ſi doloſi ſpes refulſerit nummi,
Coruos poëtas, & poëtrias picas
Cantare credas Pegæſium meloſ.

SATIRA I.

Curas hominum! ð quantum est in rebus. 1
inane!

Quis leget hæc? min' tu istud ais? nemo
Hercule. nemo?

Vel duo, vel nemo. turpe & miserabile.
quare?

Ne mihi Polydamas, & Troiades Labeonem
Prætulert. nugæ. non, si quid turbida Roma
Eleuet, accedas: examénve improbum in illa
Castiges trutinæ: nec te quæsiueris extra.

Nam Roma est quis non? ac, si fas dicere: sed fas
Tunc, cum ad canicem, & nostrum istud viuere triste
Aspexi, & nucibus facimus quæcunque relictis,
Cum sapimus patruos: tunc, tunc. ignoscite. Nolo:
Quid faciam? sed sum petulanti splene cachinno.

Scribimus inclusi, numeros ille, hic pede liber,
Grande aliquid, quod pulmo animæ prælargus anhelet.
Scilicet hæc populo, pexisq; togæque recenti,
Et natalitia tandem cum sardonycæ albus,
Sede leges celsa, liquido cum plasmate guttur
Mobile conlueris, patranti fractus ocello.

Hæc, neque more probo videas, neque voce serena,
Ingentes trepidare Titos, cum carmina lumbum
Intrant, & tremulo scalpuntur vbi intima versu.
Tui vetule auriculis alienis colligis escas?
Auriculis, quibus & dicas cute perditus, obe.

Quò didicisse, nisi hoc fermentum, & quæ semel intus
Innata est, rupto iecore exierit caprificus?
En pallor, seminumque. ð mores! vsque ad œonè

Scire tuum nihil est, nisi te scire hoc sciat alter?
 At pulchrum est digito monstrari, & dici, hic est.
 Ten' cirroram centum dictata fuisse

- 30 Pro nihilo pendas? ecce inter pocula querunt
 Romulide saturi, quid dia poemata narrent.
 Heic aliquis, cui circum humeros hyacinthina lana est,
 Rancidulum quiddam balba de nare locutus,
 Phyllidas, Hypsipylas, vatum & plorabile si quid,
- 35 Eliquat; & tenero supplantat verba palato.
 Assensere viri. nunc non cinis ille poëte
 Felix? non lenior cippus nunc imprimit ossa?
 Laudant connive. nunc non è manibus illis,
 Nunc non è tumulo, fortunatâque favilla,
- 40 Nascentur viola? rides, ait, & mimis vncis
 Naribus indulges. an erit qui velle recuset
 Os populi meruisse: & cedro digna locutus,
 Linqere nec scombro metuentia carmina, nec thus?
 Quisquis es, d' modo quem ex aduerso dicere feci,
- 45 Non ego, cum scribo, si fortè quid aptius exit,
 Quando hæc rara avis est, si quid tamen aptius exit,
 Laudari metuum: neque enim mihi cornea fibra est:
 Sed recti, sinemque, extremumque, esse recuso
 EVGE tuum, & BELLE. nam belle hoc excute totum:
- 50 Quid non intus habet? Non heic est Ilias Atti
 Ebria veratro? non si qua elegidia crudi
 Dictarunt proceres? non quicquid denique lectis
 Scribitur in eivreis? calidum scis poner e sumen:
 Scis comitem horridulum trita donare lacerna:
- 55 Et, Verum, inquis, amo; verum mibi dicite de me.
 Qu' pote? vis dicam? nugaris, cum tibi calue
 Pinguis aqualiculus propenso sesquiped extet.
 O lane, à tergo quem nulla ciconia pinxit,

Nec manus auriculas imitata est mobilis albas,
 Nec lingua, quantum sitiit canis Apula, tanta. 760
 Vos ô patricius sanguis, quos viuere fas est
 Occipiti ceco, postica occurrite sanna.

3 Quis populi sermo est? quis enim? nisi carmina molli
 Nunc demum numero fluere, vt per lêue seucros
 Effundat iunctura vngues. scit tendere versum 65
 Non secus, ac si oculo rubricam dirigat vno:
 Siue opus in mores, in luxum, in prandia regum,
 Dicere res grandes nostro dat Musa poëta.

Ecce modo heroas sensus afferre docemus
 Nugari solitos Græcè, nec ponere lucum 70
 Artifices, nec rus saturum laudare, vbi corbes,
 Et focus, & porci, & fumosa Palilia sceno:
 Vnde Remus, sulcòque terens dentalia, Quinti,
 Quum trepida ante bonos Dictatorem induit vxor:
 Et tua aratra domum lictor tulit. euge poëta. 75

4 Est nunc Brisai quem venosus liber Acci,
 Sunt quos Pacuuiusque, & verrucosa moretur
 Antiopa, ærumnis cor luctificabile fulta.
 Hos pueris monitus patres infundere lippos
 Cum videas, querisne vnde hæc sartago loquendi 80
 Venerit in linguas? vnde istud dedecus, in quo
 Trossulus exultat tibi per subsellia lêuis?
 Nilne pudet, capiti non posse pericula cano
 Pellere, quin tepidum hoc optes audire? DECENTER!

5 Fur es, ait Pedio. Pedius quid? crimina rasis 85
 Librat in antithetis, doctas posuisse figuras
 Laudatur bellum hoc, hoc bellum? an Romule ceues?
 Meni moueat quippe, & cantet si naufragus, assen
 Protulerim? cantas cum fracta te in trabe pictum
 Ex humero portes? verum, nec nocte paratum 90

Plorabit, qui me volet incuruasse querela.

6 Sed numeris decor est, & iunctura addita crudis.

Claudere sic versum didicit, Berecynthus Attin,

Et qui cæruleum dirimebat Nerea delphin,

95 Sic costam longo subduximus Apennino.

ARMA VIRVM, nonne hoc spumofum & cortice pingui?

Vt ramale vetus prægrandi subere coctum.

Quidnam igitur tenerum, & laxa ceruice legendum?

Torua Mimalloneis implerunt cornua bombis,

100 Et raptum vitulo caput ablatura superbo

Bassaris, & lyncem Mænas flexura corymbis

Euion ingeminat: reparabilis adsonat Echo.

Hæc fierent, si testiculi vena vlla paterni

Viueret in nobis? summa delumbe salina

105 Hoc natat in labris; & in vdo est Mænas, & Attin

Nec pluteum cædit, nec demorfos sapit vngues.

7 Sed quid opus teneras mordaci radere vero

Auriculas? vnde sis ne maiorum tibi sorte

Limina frigeſcant: sonat heic de nave canina

110 Littera, Per me quidem sunt omnia protinus alba:

Nil moror. euge, omnes, omnes bene miræ eritis res.

Hoc iuuat: heic, inquis, veto quisquam faxit oletum.

Pinge duos angues: pueri, sacer est locus: extra

Meute. discedo. Secuit Lucilius Urbem,

115 Te Lupe, te Muti, & genuinum fregit in illis:

Omne vafer vitium videnti Flaccus amico

Tangit, & admissus circum præcordia ludit,

Callidus excusso populum suspendere naso:

Men' mutire nefas, nec clam, nec cum scrobe? nusquam.

120 Heic tamen infodiam, Vidi, vidi ipse, libelle:

Auriculas aſini Mida rex habet. Hoc ego operatum,

Hoc ridere meum tam nil, nulla tibi vendo

Iliade. *Audaci quicumque afflate Cratino,
 Iratum Eupolidem prægrandi cum sene palles,
 Aspice & hæc, si fortè aliquid decoctius audis.* 125
*Inde vaporata lector mihi ferueat aure,
 Non hic, qui in crepidas Graiorum ludere gestit
 Sordidus, & lusco qui poscit dicere, lusce;
 Sese aliquem credens, Italo quod honore supinus
 Fregerit heminas. Ateti ædilis iniquas:* 130
*Nec qui abaco numeros, & secto in puluere metas
 Scit risisse vaser, multum gaudere paratus.
 Si Cynico barbam petulans Nonaria vellat.
 His mane edictum, post prandia Calliroen do.*

SATIRA II.

AD PLOTIVM MACRINVM.

*HANC, Macrine, diem numera meliore x
 lapillo,
 Qui tibi labentes apponit cædidus annos.
 Funde merum Genio. non tu prece poscès
 emaci,*

*Quæ nisi seductis nequeas committere diuis.
 At bona pars procerum tacita libabit acerra.* 5
*Haud cuius promptum est, murmurque, humilèsque
 susurros
 Tollere de templis, & aperto viuere voto.
 Mens bona, fama, fides, hæc clarè, & vt audiat hospes:
 Illa sibi introrsum, & sub lingua immurmurat: ò sè
 Ebullit patrum præclarum funus! & ò sè* 10
Sub rastro crepet argenti mihi seria dextro

Hercule! pupillumve vinam, quem proximus heres
 Impello, expungam! namque est scabiosus, & acri
 Bile tumet. Nerio iam tertia ducitur vxor.

15 Hæc sanctè vt pascas, Tiberino in gurgite mergis
 Mane caput bis, tæque & noctem flumine purgas.

Heus age, responde, minimum est quod scire laboro:
 De Ioue quid sentis? estne, vt præponere cures
 Hunc, cui nam? cui nam? vis Staior? an scilicet hæres,

20 Quis potior iudex puerisve quis aptior orbis?
 Hoc igitur, quo tu Iouis aurem impellere tentas,
 Dic agetum Staior: prò Iuppiter ô bone, clamet.

Iuppiter! at sese non clamet Iuppiter ipse?
 Ignouisse putas, quia cum tonat, ocyus illex

25 Sulfure discutitur sacro, quam tûque, domûsque?
 An quia non fibris ouium, Ergennâque iubente,
 Triste iaces lucris, euitandûmque bidental,
 Idcirco stolidam præbet tibi vellere barbam
 Iuppiter? aut quidnam est, qua tu mercede deorum

30 Emeris auriculas? pulmone, & lactibus vinctis?
 Ecce auia, aut metuens diuum mater tera, eunis
 Exemit puerum, frontemque, atque vda labella
 Infami digito, & Iustralibus ante saluis
 Expiat, vrentes oculos inhibere perita.

35 Tunc manibus quatit, & spem macram supplice voto
 Nunc Licini in campos, nunc Crassi mittit in ades.

Hunc optent generum rex & regina: puelle
 Hunc rapiant: quicquid calcauerit hic, rosa fiat.
 Ast ego nutrici non mando vota: negato

40 Iuppiter hæc illi, quamuis te albata rogavit.

Pascis opem neruis, corpusque fidele senectæ:
 Esto, age: sed grandes patinæ, tucetâque crassa
 Annuere his superas vetuere, Iouemque morantur.

- Rem struere exoptas caso boue, Mercuriumque
 Arceſſis fibra: da fortunare penates, 45
 Da pecus, & gregibus ſœtum. quo, peſſime, pacto,
 Tot tibi cum in flammis iunicum omenta liqueſcant?
 Et tamen hic extis, & opimo vincere fertō
 Intendit: iam creſcit ager, iam creſcit ouile,
 Iam dabitur, iam iam: donec deceptus, & exſpes 50
 Nequicquam fundo ſuſpiret nummus in imo.
 Si tibi crateras argenti, incuſque pingui
 Auro dona feram, ſudes, & pectore lauo
 Excutias guttas, letari prætrepidum cor:
 Hinc illud ſubiit, auro ſacras quod donato 55
 Perducis facies. nam fratres inter ænos,
 Somnia pituita qui purgatiffima mittunt,
 Præcipui ſunto, ſitque illis aurea barba.
 Aurum, vaſa Numæ, Saturniæque impulit æra,
 Veſtalèſque urnas, & Tuſcum fictile mutat: 60
 O curuæ in terris animæ, & celeftium inanes!
 Quid iuuat hoc, templis noſtros immittere mores,
 Et bona diis ex hac ſclerata ducere pulpa?
 Hæc ſibi corrupto caſum diſſoluit oliuo:
 Et Calabrum coxit vitiato murice vellus: 65
 Hæc baccam conchæ raſiſſe, & ſtringere venas
 Feruentis mæſſæ crudo de puluere iuſſit.
 Peccat & hæc, peccat: vitio tamen vititur: at vos
 Dicite pontifices, in ſancto quid facit aurum?
 Nempe hoc, quod Veneri donata à virgine puppa. 70
 Quin damus id ſuperis, de magna quod dare lance
 Non poſſit magni Meſſalæ lippa propago:
 Compoſitum ius ſiſque animo, ſanctosque recessus
 Mentis, & incoctum generoſa rectus honeſto?
 Hæc cedo vt admoueam templis, & farre litabo. 75

SATIRA III.

- I **N**EMPE hæc assidue. iam clarum mane
 fenestras
 Intrat, & angustas extendit lumine
 rimas:
 Stertimus indomitum quod despumare
 Falernum
- Sufficiat quinta dum linea tangitur umbra.
 5 En quid agis? siccas infana canicula messes
 Iamdudum coquit, & patula pecus omne sub ulmo est.
 Vnus ait comitum: verumne? itane? ocyus adfit
 Huc aliquis. nemon? turgescit vitrea bilis:
 Findor: vt Arcadia pecuaria rudere credas.
- 10 Iam liber, & bicolor positis membrana capillis,
 Inque manus chartæ, nodosæque venit arundo.
 Tunc queritur crassus calamo quod pendeat humor,
 Nigra quod infusa vanescat sepia lymphæ;
 Dilutas queritur geminet quod fistula guttas.
- 15 O miser, inque dies ultra miser, huccine rerum
 Venimus? at cur non potius, teneroque columbo,
 Et similis regum pueris, pappare minutum
 Poscis, & iratus mamma lallare recusas?
- 20 An tali studeam calamo? cui verba? quid istis
 Succinus ambages? tibi luditur: effluis amens.
 Contemnere. sonat vitium percussa, maligne
 Respondet viridi non cocta fidelia limo.
 Vdum & molle lutum es, nunc, nunc properandus, & acris
 Fingendus sine fine rota. sed rure paterno
- 25 Est tibi far modicum, purum, & sine labe salinum.
 Quid metuas? cultris que foci securæ patella est.

Hoc satis an deceat pulmonem rumpere ventis,
 Stemmata quod Tuscorum millesime ducis,
 Censorémne tuum vel quod irabeate salutas?
 Ad populum phaleras: ego te intus, & in cute moui.
 Non pudet ad morem discincti viuere nacta?
 Sed stupet hic vitio, & fibris increuit opimum
 Pingue: caret culpa: nescit quid perdat: & alto
 Demersus, summa rursus non bullit in vnda.

30

Magne pater diuum sauos punire tyrannos
 Haud alia ratione velis, cum dira libido
 Mouerit ingenium feruenti tincta veneno,
 Virtutem videant, intabescantque relicta.
 Anne magis Siculi gemuerunt ara iuuenti,
 Et magis auratis pendens laquearibus ensis
 Purpureas subter ceruices terruit, Imus,
 Imus precipites, quam si sibi dicat, & intus
 Palleat infelix, quod proxima nesciat vxor?

35

Sæpe oculos. memini, tangebam paruus oliuo,
 Grandia si nollem morituri verba Catonis
 Dicere, non sano multum laudanda magistro,
 Quæ pater adductis sudans audiret amicis.
 Iure: etenim id summum, quid dexter senio ferret
 Scire, erat in voto: damnosa canicula quantum
 Raderet, angusta collo non fallier orca:
 Neu quis callidior buxum torquere flagello.

40

45

Haut tibi inexpertum curuos deprendere mores,
 Quæque docet sapiens braccatis inlita Medis
 Porticus insomnis, quibus & detonsa iuuentus
 Inuisilat, siliquis, & grandi pasta polenta.
 Et tibi quæ Samios deduxit littera ramos,
 Surgentem dextro monstrauit limite callem.
 Stertis adhuc: laxumque caput compage soluta.

50

55

Oscitat hesternum dissutis vndique malis?

- 60 Est aliquid quò tendis, & in quod dirigis arcum?
An passim sequeris coruos, testaque, luròque,
Securus quò pes ferat, atque ex tempore viuus?

Helleborum frustra, cum iam cutis agra tumebit,
Poscentes videas: venienti occurrite morbo.

- 65 Et quid opus Cratero magnos promittere montes?
Discite ô miseri, & causas cognoscite rerum,
Quid sumus, & quidnam victuri gignimur, ordo
Quis datus, aut metæ quàm mollis flexus, & vnde:

- 70 Vitale nummus habet: patria, carisque propinquis
Quantum elargiri deceat: quem te Deus esse
Iussit, & humana qua parte locatus es in re.

Disce: nec inuideas, quod multa fidelia putet
In locuplete penu, defensis pinguibus Vmbriis.

- 75 Et piper, & perna, Marsi monumenta clientis:
Manaque quod prima nondum defecerit orca.

Hic aliquis de gente hircosa Centurionum
Dicat, Quod sapio, satis est mihi: non ego curo
Esse quod Arcesilas, arumnosique Solones,

- 80 Obstipo capite, & figentes lumine terram,
Murmura cum secum, & rabiosa silentia rodunt,
Atque exporrecto trutinantur verba labello,
Aegroti veteris meditantés somnia, gigni
De nihilo nihilum, in nihilum nil posse reuerti.

- 85 Hoc est, quod palles: cur quis non prandeat, hoc est.
His populus ridet, multumque torosa inuentus
Ingeminat tremulos naso crispante cachinnos.

Inspice: nescio quid trepidat mihi pectus, & agris
Faucibus exsuperat grauis halitus, inspicite sodes,

- 90 Qui dicit medico; iussus requiescere, postquam

Tertia compositas vidit nos currere venas,
 De maiore domo modicè sitiente lagena
 Lenia loturo sibi Surrentina rogavit.
 Heus bone, tu palles. Nihil est. Videas tamen istud,
 Quicquid id est: surgit tacitè tibi lutea pellis. 25
 At tu deterius palles: ne sis mihi tutor:
 Iam pridem hunc sepeli: tu restas. Perge tacebo.
 Turgidus hic epulus, atque albo ventre, lauat,ur,
 Guttare sulfureas lente exhalante mephites.
 Sed tremor inter vina subit, calidùmque triental 100
 Excudit è manibus: dentes crepuere reiecti.
 Vincta cadunt laxis tunc pulmentaria labris.
 Hinc tuba, candela: tandèmque beatus alto
 Compositus lecto, crassisque lutatus amomis,
 In portam rigidos calces extendit: at illum 105
 Hesterni capite induto subiere Quirites.
 Tange miser venas, & pone in pectore dextram,
 Nil calet hic, summòsque pedes attinge, manùsque.
 Non frigent. visa est si forte pecunia, siue 110
 Candida vicini subvixit molle puella,
 Cor tibi rite salit? Positum est argente catino
 Durum olus, & populi cribro decussa farina.
 Tentemus fauces: tenero latet vlcus in ore
 Pure, quod haud deceat plebeia radere beia.
 Alges, cum excussit membris timor albus aristas: 115
 Nunc face supposita feruescit sanguis, & ira
 Scintillant oculi: diciisque, facisque quod ipse
 Non sani esse hominis, non sanus iuret Orestes.

SATIRA III.

- R**EM populi tractas? barbarum hæc crede
 magistrum
 Dicere, sorbitio tollit quem dira cicuta.
 Quo fretus? dic hoc magni pupille Pe-
 ricli.
 Scilicet ingenium, & rerum prudentia velox
 Ante pilos venit: dicenda, tacendaque calles.
- 5 Ergo ubi commota feruet plebecula bile,
 Fert animus calidæ fecisse silentia turba
 Maiestate manus: quid deinde loquere? Quirites,
 Hoc, puto, non iustum est, illud male, rectius illud.
 Scis etenim iustum gemina suspendere lance
- 10 Ancipitis libra: rectum discernis, ubi inter
 Curva subit, vel cum fallit pede regula varo:
 Et potis es nigrum vitio præfigere theta.
 Quin tu igitur summa nequicquam pelle decorus
 Ante diem blando candam iactare popello
- 15 Desinis, Anticyras melior sorbere meracas?
 Quæ tibi summa boni est? vnctæ vixisse patella
 Semper & assiduo curata cuticula sole.
 Expecta: haud aliud respondeat hæc anus. Inune.
 Dinomaches ego sum. suffla. sum candidus. Esto:
- 20 Dum ne deterius sapiat pannucea Baucis,
 Cum bene discincto cantaueris ocyma verna.
 Vt nemo in sese tentat descendere nemo.
 Sed præcedenti spectatur mantica tergo.
 Quæstieris. Nostin' Vectidi prædia? cuius?
- 25 Diues arat Curibus quantum non miluus oberret:
 Hunc ais? hunc diis iratis, genioque sinistro:

Qui quandoque iugum pertusa ad compita figit,
 Seriola veterem metuens deradere limum,
 Ingemit, Hoc bene sit: tunicatum cum sale mordens
 Cape: & farrata pueris plaudentibus olla,
 Pannosam facem morientis sorbet aceti?

30

At si vnctus cesses, & frigas in cute solem;
 Est prope te ignotus, cubito qui tangat, & acre
 Despuat in mores: penemque arcanaeque lumbi
 Runcantem, populo marcantes pandere vulvas:
 Tu cum maxillis balanatum gausape peetas,
 Inguinibus quare detonsus gurgulio extat?
 Quinque palaestra licet haec plantaria vellant,
 Elixasque nates labefactent forcipe adunca,
 Non tamen ista filix villo mansuescit aratro.

35

40

Cadimus, inque vicem praebemus crura sagittis.
 Viuitur hoc pacto: sic nouimus. Illa subter
 Caeum vulnus habes: sed lato baltens auro
 Praetegit: vt maui, da verba, & decipe nervos,
 Si potes. Egregium cum me vicinia dicat,
 Non credam? Viso si palles improbe nummo,
 Si facis, in penem quicquid tibi venit amarum,
 Si Puteal multa cautus vibico flagellas:
 Nequicquam populo bibulas donaueris aures.
 Respue quod non es: tollat sua munera cerdo:
 Tecum habitat: noris quam sit tibi curta supellex.

45

50

SATIRA V.

Ad Annzum Cornutum, cuius fuit auditor.

- V**ATIEVS hic mos est, centum sibi pos-
 cere voces,
 Centum ora, & linguas optare in carmina
 centum :
 Fabula seu mæsto ponatur hianda tragædo,
 Vulnera seu Parthi ducentis ab inguine ferrum.
 Quorsum hæc? aut quantas robusti carminis offas
 Ingeris, ut par sit centeno gutture niti?
 Grande locuturi, nebulas Helicone legunto :
 Si quibus aut Procnes, aut si quibus olla Thyestæ
 Feruebit, sæpe insulso cœnanda Glyconi.
 Tu neque anhelanti, coquitur dum massa camino,
 Folle premis ventos : nec clauso murmure rancus
 Nescio quid tecum graue cornicaris ineptè,
 Nec stollopo tumidas intendis rumpere buccas.
 Verba toga sequeris, iunctura callidus acris,
 Ore teres modico. pallentes radere mores
 Doctus, & ingenuo culpam desigere ludo.
 Hinc trabe quæ dicas : mensasque relinque Mycenis
 Cum capite & pedibus : plebeiâque prandia noris.
 Non equidem hoc studeo, bullatis ut mihi nugis
 Pagina turgescat, dare pondus idonea fumo.
 Secreti loquimur : tibi nunc hortante Camena
 Executienda damus præcordia : quantâque nostrâ
 Pars tua sit Cornute animæ, tibi ducis amice
 Ostendisse iuuat pulsa, dignoscere cautus
 Quid solidum crepet, & picta rectoria lingua.

His ego centenas ausim deposcere voces:
 Vt quantum mihi te sinuoso in pectore fixi,
 Voce traham pura: totumque hoc verba resignent,
 Quod latet arcana non enarrabile fibra.
 Cum primum pauido custos mihi purpura cessit, 30
 Bullaque succinctis laribus donata pependit:
 Cum blandi comites, totaque impune Subarra
 Permissit sparsisse oculos iam candidus umbo:
 Cúmque iter ambiguum est, & vita nescius error
 Diducit trepidas ramosa in compita mentes; 35
 Me tibi supposui: teneros tu suscipis annos
 Socratico Cornute sinu. tunc fallere sollers
 Apposita intortos extendit regula mores:
 Et premitur ratione animus, vincique laborat,
 Artificemque tuo ducit sub pollice vultum. 40
 Tecum etenim longos memini consumere soles,
 Et tecum primas epulis decerpere noctes.
 Vnum opus, & requiem pariter disponimus ambo,
 Atque verecunda laxamus seria mensa.
 Non equidem hoc dubites, amborum fœdere certo 45
 Consentire dies, & ab vno sidere duci.
 Nostra vel equali suspendit tempora Libra
 Parca tenax veri, seu nata fidelibus hora
 Diuidit in Geminos concordia fata duorum:
 Saturnúmque grauem nostro Ioue frangimus vnâ. 50
 Nescio quod, certe est quod me tibi temperat astrum.
 Mille hominum species, & rerum discolor vsus:
 Velle suum cuique est, nec voto viuatur vno.
 Mercibus hic Italis mutat sub sole recenti
 Rugosum piper, & pallentis grana cumini: 55
 Hic satur, irriguo mauult turgescere somno:
 Hic campo indulget: hunc alea decoquit: ille

SATIRA V.

In Venerem putret: sed cum lapidosa chiragra
Frerit articulos veteris ramalia fagi,

60 Tunc crassos transisse dies, lucemque palustrem,
Et sibi iam seri vitam ingenuere relictam.

At te nocturnis iuuat impallescere chartis.

Cultor enim es iuuenum: purgas inferis aures
Frugè Cleanthea, petire hinc iuuenesque senesque

65 Finem animo certum, miserisque viatica canis.

Cras hoc fiet. Idem cras fiet. quid? quasi magnum
Nempe diem donas, sed cum lux altera venit.

Iam cras hesternum consumsimus: ecce aliud cras
Egerit hos annos, & semper paulum erit ultra.

70 Nam quamuis prope te, quamuis temone sub vno
Vertentem sese, frustra sectabere cantum,

Cum rota posterior curras, & in axe secundo.

Libertate opus est: non hac, ut quisque Velinâ
Publius emeruit scabiosum tesserula far

75 Possidet. Heu steriles veri, quibus vna Quiritem
Vertigo facit: hic Dama est non tres sis agaso,

Vappa, & lippus, & in tenui farragine mendax.

Verterit hunc dominus, momento turbinis exit

Marcus Dama. papa! Marco spondente recusas

80 Credere tu nummos? Marco sub iudice palles?

Marcus dixit: ita est. adsigna Marce tabellas.

Hæc mera libertas, hoc nobis pilea donant.

An quisquam est alius liber, nisi ducere vitam

Cui licet, ut voluit? licet, ut volo, viuere: non sim

85 Liberior Bruto? Mendose colligis, inquit

Stoicus hic, aurem mordaci lotus aceto.

Hoc, (reliquum accipio,) LICET ILLVD, & , UT
VOLO, tolle.

Vindicta, postquam meus à prætore recessi,

Cur mihi non liceat iussit quodcúmque voluntas,
 Excepto si quid Masuri rubrica vetauit? 90
 Disce: sed ira cadat naso, rugosaque sanna,
 Dum veteres auias tibi de pulmone reuello.
 Non pratoris erat stultis dare tenuia rerum
 Officia, atque usum rapidę permittere vite.
 Sambucam citius caloni aptaueris alto. 95
 Stat contra ratio, & secretam garrit in aurem,
 Ne liceat facere id, quod quis vitiabit agendo,
 Publica lex hominum, naturęque continet hoc fas,
 Ut teneat vetitos inscitia debilis actus. 100
 Diluis helleborum certo compescere puncto
 Nescius examen: vetat hoc natura medendi.
 Nauem si poscat sibi peronatus arator
 Luciferi rudis, exclamet Melicerta perisse
 Frontem de rebus. Tibi recto viuere talo
 Ars dedit: & veri speciem dinoscere calles, 105
 Ne qua suberato mendosum tinniat auro?
 Quęque sequenda forent, quęque euitanda vicißim,
 Illa prius creta, mox hæc carbone notasti?
 Es modicus voti, presso lare, dulcis amicis:
 Iam nunc astringas, iam nunc granaria laxes: 110
 Inque luto fixum possis transcendere nummum:
 Nec glutto sorbere saliuam Mercurialem?
 Hac mea sunt, tenco, cum vere dixeris, esto
 Libęque, ac sapiens, Pratoribus, ac Ioue dextro.
 Sin tu, cum fueris nostra paulo ante farina, 115
 Pelliculam veterem retines, & fronte politus
 Astutam vapido seruas in pectore vulpem:
 Quę dederam supra repeto, funemque reduco.
 Nil tibi concessit ratio: digitum exere, peccas:
 Et quid tam paruum est? sed nullo thure litabis, 120

- Hæreat in stultis breuis vt semuncia recti.
 Hæc miscere nefas : nec cum sis cætera fossor,
 Treis tantum ad numeros satyri moucare Bathylli.
 Liber ego. vnde datum hoc sumis tot subdite rebus?
 125 Au dominum ignoras, nisi quem vindicta relaxat?
 I puer, & strigiles Crispini ad balnea defer.
 Si increpuit, Cessas nugator? seruitium acre.
 Te nihil impellit : nec quicquam extrinsecus intrat,
 Quod nervos agitet, sed si intus, & in iecore agro
 130 Nascantur domini qui tu impunitior exis,
 Atque hic quem ad strigiles scutica, & metus egit herilis?
 Mane piger stertis : Surge, inquit Auaritia: cia
 Surge, negas. instat, Surge, inquit. Non quæo Surge.
 Et quid agam? Rogitas? saperdas aduehe Ponto,
 135 Castoreum, stuppas, hebenum, thus, lubrica Coa:
 Tolle recens primus piper è sitiente camelo.
 Verte aliquid iura. Sed Iuppiter audiet : eheu.
 Varo, regustatum digito terebrare salinum
 Contentus perages, si viuere cum loue tendis.
 140 Iam pueris pellem succinctus, & ænophorum aptas
 Ocyus ad nauem: nihil obstat, quin trabe vasta
 A Egæum rapias, nisi follers luxuria ante
 Seductum moncat : Quid deinde insane ruis? quid?
 Quid tibi vis? calido sub pectore mascula bilis
 145 Intumuit, quam non extinxerit vrna cicuta.
 Tun' mare transilias? tibi torta cannabe fulto
 Cæna sit in transtro, Vereent animumque rubellum
 Exhalet vapida læsum pice sessilis obba?
 Quid petis? vt nummi, quos hic quincunce modesto
 150 Nutricras, pergant auidos sudare deunces?
 Indulge genio, carpamus dulcia: nostrum est,
 Quod viuus : cinis, & Manes, & fabula fies.

Vive memor leti: fugit hora: hoc, quod loquor, inde est.

En quid agis? duplici in diuersum scinderis hamo:

Hunc cine, an hunc sequeris? subcas alternus oportet

155

Ancipiti obsequio dominos: alternus oberres.

Nec tu, cum obstiteris semel, instantique negaris

Parere imperio, Rupi iam vincula, dicas.

Nam & luctata canis nodum abripit: attamen illi

Cum fugit, à collo trahitur pars longa catena.

160

Daue, cito, hoc credas iubeo finire dolores

Præteritos meditor: (crudum Chærestatus unguem

Abrodens ait hæc) An siccis dedecus obstem

Cognatis? an rem patriam rumore sinistro

Limen ad obscœnum frangam, dum Chrysidis vdas

165

Ebrius ante fores extincta cum face canto?

Euge puer, sapias, diis depellentibus agnam

Percute. Sed censen, plorabit Daue relicta?

Nugaris, solea, puer, obiurgabere rubra.

Ne trepidare velis, atque artos rodere casses.

170

Nunc ferus, & violens: at si vocet, Haud mora, dicas,

Quidnam igitur faciam? ne nunc, cum accersat, & vltro

Supplicet, accedam? Si totus & integer illinc

Exieras, nec nunc hic hic, quem querimus, hic est:

Non in festuca, licetor quam iactat inepties.

175

Ius habet ille sui palpo quem ducit hiantem

Cretata ambitio? Vigila, & ciceringere large

Rixanti populo, nostra vt Floralia possint

Aprici meminisse senes, quid pulchrius? at cum

Herodis venere dies, vnctaque fenestra

180

Disposita pinguem nebulam vomuere lucerna

Portantes violas, rubrumque amplexa catinum

Cauda natat thynnus, tumet alba fidelia vino:

Labra moues tacitus, recutitque sabbata palles.

- 18; Tunc nigri lemures, ouòque pericula rupto:
 Hinc grandes Galli, & cum fistro lusca sacerdos,
 Incussère deos inflantes corpora, si non
 Prædictum ter mane caput gustaueris all?
 Dixeris hæc inter varicosos centuriones,
 19° Continuo crassum ridet Vulsenius ingens,
 Et centum Græcos curto centusse licetur.

SATIRA VI.

AD CÆSIUM BASSVM.

- 1 DMOVIT iam bruma foco te, Basse?
 Sabino?
 Iamne lyra, & tetrico viuunt tibi pectine
 chordæ?
 Mire opifex numeris veterum primodia
 rerum,
 Atque marem strepitum fidis intendisse Latina,
 5 Mox iuuenes agitare iocos, & pollice honesto
 Egregios lussisse senes? Mibi nunc Ligus ora
 Intepet, hibernatque meum mare, quâ latus ingens
 Dant scopuli, & multa littus se valle receptat.
 Lunai portum est operæ cognoscere ciues.
 10 Cor iubet hoc Enni, postquam destertuit esse
 Meonides Quintus, pauone ex Pythagoreo.
 Heic ego securus vulgi, & quid præparet Auster
 Infelix pecori: securus, & angulus ille
 Vicini, nostro quia pinguior: & si adeo omnes
 15 Ditescant orti peioribus, vsque recusem
 Curuus ob id minui senio, aut cænare sine vncto,
 Et signum in vapida naso tetigisse lagena.
 Discrepet his alius. Geminos horoscope varo

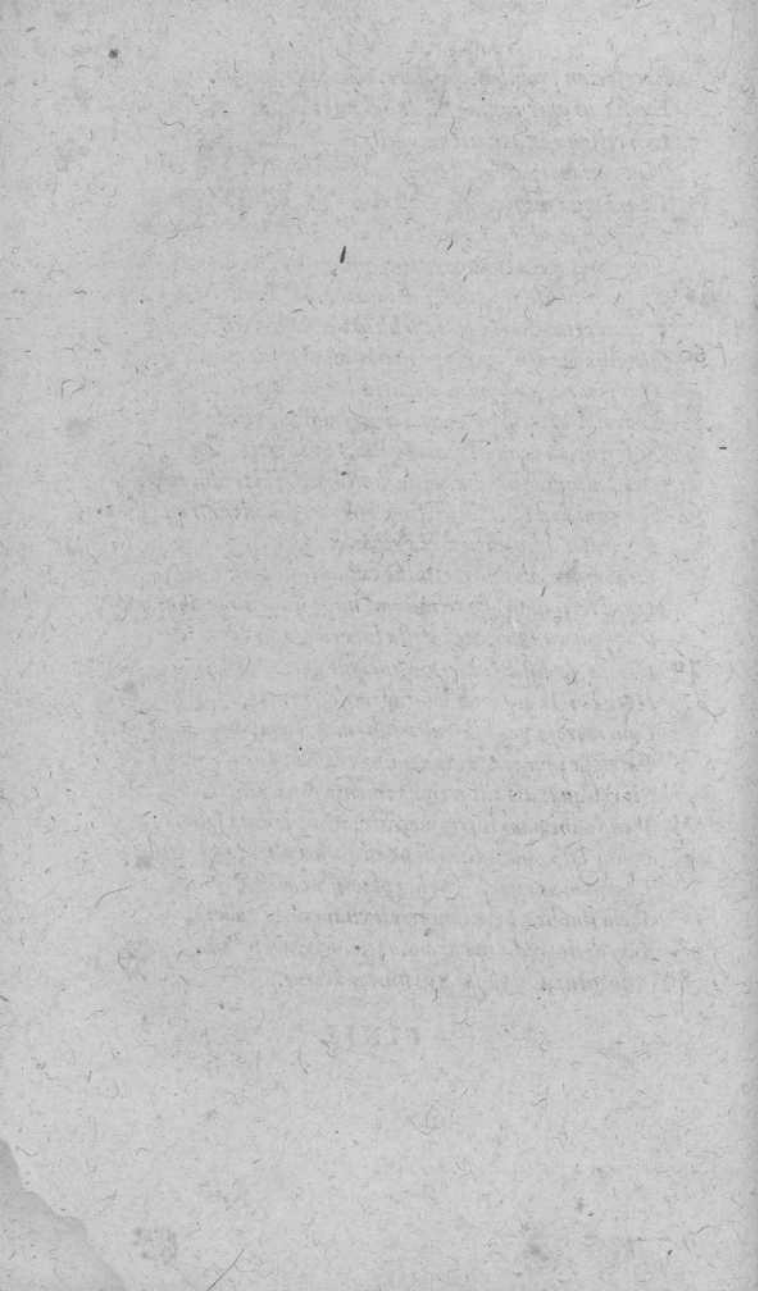
Produciis genio. Solis natalibus, est qui
 Tingat olus siccum muria vaser in calice empta, 20
 Ipse sacrum inrorans patinae piper : hic bona dente
 Grandia magnanimus peragit puer. vtar ego, vtar,
 Nec rhombos ideo libertis ponere lautus,
 Nec tenuem sollers turdarum nosse saliuam.
 Messe tenuis propria vine : & granaria (fas est) 25
 Emole. quid metuas? occa : & seges altera in herba est.
 Ast vocat officium: trabe rupta, Bruttia saxa
 Prendit amicus inops: remque omnem, surdâque vota
 Condidit Ionio : iacet ipse in littore, & vna
 Ingentes de puppe Dei: iamque obuia mergis 30
 Costa ratis lacera. nunc & de cespite viuo
 Frange aliquid: largire inopi, ne pictus oberret
 Cærulea in tabula. Sed cœnam funeris heres
 Negliget, iratus quod rem curtaueris : urnæ
 Ossa inodora dabit : seu spirent cinnama surdum, 35
 Seu ceraso peccent casæ nescire paratus.
 Tunc bona incolumis minuas? & Bestius vrget
 Doctores Graios. Ita fit, postquam sapere vrbi
 Cum pipere, & palmis venit nostrum hoc maris expers,
 Fœnifecæ crasso vitiarunt vngvine pultes, 40
 Hæc cinere vltiore metuas? at tu, meus heres
 Quisquis eris, paulum à turba seductior audi.
 O bone num ignoras? mista est à Cæsare laurus
 Insignem ob cladem Germanæ pubis, & aris
 Frigidus excutitur cinis: ac iam postibus arma, 45
 Iam chlamydes regum, iam lutea gausapa captis,
 Effedâque, ingentésque locat Cæsonia Rhenos:
 Dis igitur, gentéque ducis centum paria, ob res
 Egrege gestas, induco : quis vetat? aude.
 Væ, nisi conuiues, Oleum, artocreasque popello 50

Largior: an prohibes? dic clare: Non adeo, inquis.
 Exossatus ager iuxta est. Age, si mihi nulla
 Iam reliqua ex amitis, patruelis nulla, proneptis
 Nulla manet patrui, sterilis mater tera vixit.

- 55 Deque auia nihilum superest: accedo Bouillas,
 Cliuūque ad Virbi: præsto est mihi Manius heres.
 Progenies terra? quare ex me, quis mihi quartus
 Sit pater: haud prompte, dicam tamen. adde etiam vnum,
 Vnum etiam, terre est iam filius: & mihi ritu
- 60 Manius hic generis prope maior auunculus exit.
 Qui prior es, cur me in decursu lampada poscas?
 Sum tibi Mercurius: venio deus huc ego, vt ille
 Pingitur, an renuis? vin' tu gaudere relictis?
 Deest aliquid summae. minui mihi: sed tibi totum est,
- 65 Quicquid id est. Vbi sit, fuge quarere, quod mihi quondam
 Legarat Tadius: neu dicta reponere paterna?
 Fœnoris accedat merces: hinc exime sumptus:
 Quid reliquum est? reliquum? nunc nunc impensius vnge,
 Vnge puer caules. Mihi festa luce coquatur
- 70 Vrtica, & fissa fumosum sinciput aure:
 Vt tuus iste nepos olim satur anseris extis,
 Cum morosa vago singultiet inguine vena,
 Patriciae immerat vulua: mihi trama figuræ
 Sit reliqua: aſt illi tremat omento popa venter?
- 75 Vende animam lucro, mercare, atque excute follers
 Omne latus mundi: ne sit præstantior alter,
 Cappadocas rigida pingues plausisse cataſta.
 Rem duplica. Feci: iam triplex: iam mihi quartò,
 Iam decies redit in rugam. Depunge, vbi ſiſtam.
- 80 Inuentus, Chryſippe, tui ſinitor acerui.

FINIS.

b iij

GLOSSÆ VETERES
IN PERSIVM.

A. PERSII VITA.

V L V S Persius Flaccus natus est pridie Nonas Decembris, Fabio Persico, L. Vitellio Coss. decessit VIII. Kal. Decemb. Rubrio Mario, Asinio Gallo Coss. Natus in Etruria Volaterris, Eques Romanus, sanguine & affinitate primi ordinis viris coniunctus. decessit ad octauum milliarium via Appia, in prædiis suis. Pater eius Flaccus pupillum reliquit moriens, annorum fere sex. Fulvia Siffennia mater nupsit postea Fusio, Equiti Romano: & eum quoque extulit intra paucos annos. Studuit Flaccus vsque ad annum XII. Volaterris: inde Romæ apud Grammaticum Remmum Palæmonem, & apud rhetorem Verginium Flaccum. Cum esset annorum XVI. amicitia cepit uti Annæi Cornuti, ita ut ab eo nusquam discederet: à quo introductus aliquatenus in philosophia est. Amicos habuit à prima adolescentia Cæsum Bassum, & Calpurnium Staturam, qui eo viuo

iuuenis decessit. Coluit vt patrem Seruiliū Numanum. Per Cornutū cognouit Annæum etiam Lucanum, æquæuum auditorem Cornuti. Nam Cornutus illo tempore Tragicus fuit, sectæ Stoicæ, qui libros philosophiæ reliquit. Sed Lucanus adeo mirabatur scripta Flacci, vt vix retineret se illo recitante à clamore, quin illa esse vera poëmata diceret. Sero cognouit Senecam, sed non vt caperetur eius ingenio. Vfus est apud Cornutum duorum conuictu doctissimorum, & sanctissimorum virorum, acriter tum philosophantium, Claudij Agatèrni medici Lacedæmonij, & Petronij Aristocratis Magnetis, quos vnice miratus est & æmulatus, cum æquales essent, & Cornuto minores. Ipse etiam decem fere annis summe dilectus à Pæto Thrasea est, ita vt peregrinaretur quoque cum eo aliquando, cognatam eius Arriam vxorem habente. Fuit morum lenissimorum, verecundiæ virginalis, formæ pulchræ, pietatis erga matrem & sororē & amitam exemplo sufficientis. Fuit frugi & pudicus. Reliquit circa H-S XX. matri & sorori: scriptis tantum ad matrem cōdicellis, rogauit eam vt daret Cornuto sestertia, vt quidam dicunt, centies, vt alij volunt, argenti facti pondera viginti, & libros circa septingentos, siue bibliothecam suam omnem. Verum Cornutus sublatis libris, pecuniam sororibus, quas frater hæredes fecerat, reliquit. Et raro, & tarde scripsit. Hunc ipsū librum imperfectum reliquit. versus aliqui dempti sunt in vltimo libri: & quasi finitus esset, leuiter recitauit Cornuto: & Cælio Basso petenti vt ipse ede-

ret, tradidit edendum. Scripserat etiam in pueritia Flaccus Prætextam, & ὀδύποεικῶν librum vnum, & paucos in sororem Thraseæ Arriæ matrem versus, quæ se ante virum occiderat. Omnia autem Cornutus auctor fuit matri eius, vt aboleret. Editum librum continuo mirari homines, & deripere cæperunt. Decessit autem vitio stomachi, anno ætatis xxx. Sed mox vt à scola & magistris deuerterat, lecto libro Lucillij decimo, vehementer Satyras componere studuit: cuius libri principium imitatus est: sibi primo, mox omnibus detrectaturus, cum tanta recentium poëtarum & oratorum insectatione, vt etiam Neronem culpauerit. cuius versus in Neronem cum ita se haberet,

Auriculas asini Mida rex habet,
in hunc modum à Cornuto ipso tantummodo est emendatus,

Auriculas asini quis non habet?
ne hoc Nero in se dictum arbitraretur.

IN PROLOG.

vers. 9. **V**erba nostra conari) Et blandiri, legitur.
14. Pegasæum melos) In aliis est, nectar.

IN SAT. I.

1 **Q**uantum est in rebus inane) Græcum est,
ὅσον τὸ κενόν.

2 **Q**uis leget hæc) Hunc versum de Lucillij primo transtulit.

4 *Labeonem*) Labeo transtulit Iliada & Odyssæam verbum ex verbo, ridicule satis, quod verba potius quam sensum secutus sit. Eius est ille versus: Crudum manduces Priamum, Priamique pisinnos.

6 *Examenue improbum*) Examen est lingua, vel lignum, quod mediam hastam ad pondera adæquanda tenet. Castigare autem est digito libram percutere, vt temperetur, & præ agitatione post æquum conquiescat. Trutina vero est foramen, intra quod est lingua, de qua examinatio est.

9 *Nostrum istud viuere triste*) Figura Græca est, pro, nostram vitam tristem.

11 *Cum sapimus patruos*) Sic Cicero: Obiurgauit Cælium, vt quidam patruus Censor.

12 *Petulantis splene cachinno*) Cachinno nomen est, & declinatur per omnes casus, hic Cachinno, huius Cachinnonis. Cachinnus est cum voce risus lasciuior, quem Græci † *μωρογέγντες* dicunt. Et secundum Physicos dixit, qui tradunt homines splene ridere, felle irasci, iecore amare, corde sapere, pulmone iactari.

* μωρογέγντες
 γέλωτα,
 vel
 πλατύ
 γέλωτα.

14 *Animæ prælargus*) Animæ prælargus dicit vento abundans.

16 *Et natalitia. c. f. albus*) Ambiguitas in natalitia, vtrum eam natali suo, munere acceperit, an tantum eo die gerere soleat: quia quidam habent anulos, quos die tantum natali gerunt. & *albus*, aut festiua veste indutus, aut recitandi pauore, ac meditandi & scribendi tædio perfunctus: vel veste candida nondum purpureum adeptus vestimentum, quod laticlauium dicitur.

18 *Patranti*) Patratio est rei veneræ perfectio, vel consummatio. vnde & patres dicti, eo quod patratiōe filios procreant.

ib. *Ocello*) Per *σποκίοισμα* : quia illum contrahendo minorem facit. Iuuenalis,

-oculosque in fine trementes.

21 *Et tremulo scalpuntur*) In libidinem excitantur. Iuuenalis,

-- Quod enim non excitat inguen

- Vox blanda, & nequam: digitos habet.

26 *Vsq̄e adeone Scire tuum*) Hæc periodus apud Lucillium posita est vt me scire volo mi mi conscius sum, ne damnum faciam. Scire hoc se nescit, nisi alios id scire scierit.

28 *At pulchrum est d. m.*) Hic requiritur historia Demosthenis, qui, cum transfret, & à mercenario tabernæ digito monstraretur, fertur lætatus esse, quod ab ignobilibus sciretur. Et Horatius libro quarto Carminum sic posuit:

Totum muneris hoc tui est,

Quod monstror digito prætereuntium.

29 *Ten Cirratorum*) Occulte tangit Neronem, cuius carmina, quia imperabat, per scholas celebrabantur.

39 *Nunc non è tumulo*) Tumulus dicitur terræ aggestio, vbi nulla est memoria.

43 *Nec scombros met. car. nec tus*) Quæ carmina nullum periculum habeant manere apud falsamentarios & turarios. Per scombros significat falsamentarios, per tus pigmentarios.

44 *Quisque es, ô modo quem*) Mimica & Comica exclamatio: quoniam poetæ nonnumquam omif-

so recto sermone, extra scenam soli loquuntur, sustinentes personam suam, aut aliquorum hominum verba interponunt.

50 *Non est hic Ilias Acci*) Accius Labeo Iliadem Homeri versibus fœdissime composuit.

54 *Scis comitem horridulum*) Scis birrum attritum comiti condonare. Lacerna, pallium fimbriatum, quo olim soli milites velabantur. Penula, pallium cum fimbriis longis.

56 *Qui pote?*) Tractus sensus ex Græco versu, quo significatur, ex ventre crasso tenuem sensum non nasci.

58 *Nulla Ciconia*) Tria genera fannarum: aut manu significare ciconiam, aut opposito temporibus pollice auriculas asininas, aut linguam fictientis canis. Sanna autem dicitur os distortum cum vultu, quod facimus, cum alios deridemus. Inde fanniones dicti, qui non rectum vultum habeant.

72 *Palilia*) Varro: Palilia tam priuata, quam publica sunt apud rusticos: vt congestis cum fæno stipulis ignem magnum transfiliant, his Palilibus se expiari credentes.

82 *Trossulus*) Trossulum oppidum fuit Hetruriæ, non longe à Volscis. Hoc equites Romani sine peditibus expugnauerunt Numio quodam duce. Vnde equites Romani Trossuli dicti sunt.

86 *Librat in antihetis*) Antitheta sunt hæc:

Fortia neglecti velabant colla capilli;

Et per neglecti volitabant colla capilli.

Ah quotiens vmbra porrexi brachia mota:

Ah quotiens vmbra redduxi brachia mota.

Antitheta autem ista sunt, quæ contra se ponuntur: vt, hinc pudor, illinc petulantia: hinc pudicitia, illinc stuprum: istinc fraudatio, illinc fides.

95 *Sic costam longo*) Omnia Epicorum carmina, ita fere sunt composita, vt proximus pes ab vltimo dactylus sit, exceptis admodum paucis, quos *απορσιζοντας* appellant, vt apud Cornelium Seuerum:

Pinea frondosi coma murmurat Apennini.

97 *Subere coctum*) Suber cortex arboris. Virgilius:

Huic natam libro, & syluestri subere clausam.

99 *Torna mimalloneis*) Versus Neronis sunt.

ib. *Mimalloneis*) Mimallones dicuntur ministri Liberi patris, *ἐπὶ τῆς μιμήσεως*. Calendrus Illyriorum rex ad Macedoniam cum exercitu venit: Macedones cum paruum exercitum haberent, plurimas mulieres cothurnis & thyrsis in modum Baccharum ornauerunt. Illi credentes exercitum aduentare, discesserunt.

101 *Bassaris*) Bassarides, Bacchæ: quibusdam videtur à genere vestis, qua liber pater vtitur, demissa ad talos, quam Thraces Bassarin. Quidam à vulpibus, quarum pellibus Bacchæ succingebantur. Vulpes Thraces bassares dicunt.

hesych.

119 *Nec cum scrobe*) Midæ historiam tangit.

βασι-

122 *Nulla tibi vendo Iliade*) Non tibi illud dem, si mihi Iliada Labeonis, aut Neronis Troicon tradas. Scripsit Nero Troicon.

eis à-

λάμιξ.

133 *Nonaria*) Nonaria dicta meretrix. quia apud veteres à nona hora prostabant, ne mane omiffa

IN SATYR. II.

H*Vnc Macrine diem*) Alloquitur Plotius Macrinum, hominem sane eruditum, & paterno se affectu diligentem, qui in domo Seruilij didicerat, à quo agellum comparauerat, indulto sibi precio aliquanto.

13 *Proximus expungam*) Tractum à militibus, qui expuncti dicuntur, dum foras à militia emittuntur. Item metaphora à bello, in quo, cadente qui primus est, succenturiatur alius.

14 *Nerio iam tertia*) Nerius morte coniugum locupletatus, fœnerator est factus notissimus: de quo Horatius, Scribe decem Nerio. Dos enim à ciue Romano data, non patrio dicta nomine, si repudium non interuenerit, post mortem vxoris ad maritum pertinet.

19 *Vis Staiio*) Staius tutor pupillarius fuit: Gutta & Albus, & cæteri præpositi, fuerunt iudices: qui in Iuniano iudicio corrupti, Oppianicum damnaverunt.

26 *An quia non fibris*) In vsu fuit, vt augures, vel aruspices adducti de Etruria, certis temporibus fulmina transfigurata in lapides infra terram absconderent, cuius in patratiōe rei oues immobilabantur.

27 *Bidental*) Locus sacro percussus fulmine, qui bidente ab aruspibus consecratur, quem calcare nefas est.

36 *Nunc Licini in campos*) Licinius Crassus inter Romanos

Romanos locupletissimus, ideo Diues cognominatus. Alij volunt Licinium tonsorem ac libertum Augusti Cæsaris significari prædiuitem: cuius monumentum est pretiosi operis via Salaria prope urbem, ad lapidem secundum. De hoc non inuenustum Varronis Epigramma fertur.

Marmoreo Licinus tumulo iacet: at Cato paruo: Pompeius nullo. quis putet esse Deos?

39 *Non mando*) Verbo vsus est aruspico, cum eis dicitur: Mando tibi, vt maximum Iouem audias. Vt quemadmodum procurationis assertio fit, ita fiat & in sacris, & in prece.

42 *Tucetaque crassa*) Tuceta apud Gallos Cisalpinos bubula dicitur, condimentis quibusdam crassis oblita, ac macerata: & ideo toto anno durat. Solet etiam porcina eodẽ genere condita seruari, aut ad saturarum iura. Hinc Plotius Virgilij amicus in eadem regione est nominatus † Tuceta.

56 *Nam fratres inter abenos*) Acron tradit, quod in porticu Apollinis Palatini fuerunt Danaidum effigies, & contra eas sub diuo totidem equestres filiorum Ægypti. Ex iis autem statuis quædam dicebantur postulantibus per somnum dare oracula.

59 *Saturniaque impulit æra*) Aes in æde Saturni condebatur, nondum argento auroque signato. Vnde ærarium nomen accepit. Fuit autem assis libralis, & dipondius. quod hodie in vsu remansit. & solebat pensari potius quam numerari: vnde & Dispensatores dicti † prorogatores.

70 *Donatæ à virgine puppæ*) Solebant virgines

† Tuceta:

† pro erogatores:

ante, quam nubarent, quædam virginitatis suæ dona Veneri consecrare. Hoc & Varro scribit.

72 *Messala lippa propago*) Cottam Messalinum dicit, qui tam vitiosos oculos in senectute habuit, ut palpebræ eius in exteriorem partem verterentur. Hic ab Aurelio Cotta adoptatus, Aurelius Maximus dicebatur, originem trahens ab Aurelio Messala, qui septies fuit consul. qui cum à quodam Gallo ad monomachiam in prælio vocaretur, coruus super galeam in capite eius sedit, & victo hoste Coruinus vocatus est.

IN SATYR. III.

N*Empe hoc adsidue*) Hanc satyram poeta ex Lucilij libro quarto transtulit, castigantis diuitum luxuriam & vitia.

10 *Bicolor membrana*) Bicolor, quod pars crocea, pars glutinata apud antiquos erat.

13 *Vanescat sepia*) Sepiam pro atramento, à colore, posuit: quamuis non ex ea ut Afri, sed ex fuligine cæteri conficiant atramentum.

18 *Lallare*) Nutrices infantibus, ut dormiant, solent dicere sæpe, Lalla, lalla, lalla. Aut dormi, aut lacte.

21 *Contemnere*) Hæc ab Horatio male translata intempestiua sunt --quin tu

Inuidiam placare paras, virtute relicta?

Contemnere miser.

ib. *Et sonat*) Ut Virgil.

Nec vox hominem sonat.

26. *Cultrixque foci*) Quia delibatae dapæ in ea

positæ, ad focum feruntur.

28 *Stemmata quod Tusco*) An oportet te arrogantia inflatū dissilire, quod in aliquo nobili Tusco stemmate, millesimus à magno auctore numereris, & ramum aliquem ac lineam successionis à genealogo in stemmate numeratus obtineas? vel in equitum Romanor. recognitione trabeatus censorem donis militaribus insignis salutas? Cognitio enim equitum Romanorum Censoribus erat subiecta, quæ nunc Consulum est officij.

37 *Feruenti tincta veneno*) Metaphora à lana, quæ corrupta ad pristinum colorem reuerti non potest.

45 *Morituro verba Catoni*) Merito, inquit, mihi lippitudinem arcessebam, ne Catonis deliberatiuam orationem recitarem, vtrum moriatur, an non: aut quibus verbis vti potuit, cum se destina- ret interficere.

48 *Quid dexter senio*) Senio maior missus: vt canis minor. Merito, inquit, flebam, ista cum semper laudarem.

89 *Inspice sodes*) Sodes, antiquæ affectationis est: adeo vt soluto eo quidam vsi sint, vt Plautus, qui per solutionem sic ait.

Dic mihi, si audes, quæ est, quam ducere vis vxorem?

103 *Tandemque beatulus*) Ambitionem irridet, non quia *μαρτυρῆς* & *μαρτύριος* dicuntur mortui. non est enim Romanæ consuetudinis. sed quia pretiosa in funeribus veste stragula, cæterique etiam pauperculi exponebantur. Beatulus autem, qui numquam splendidiore habitu fuit. aut

certe, quia Romanæ consuetudinis fuit simpliciter sepelire.

106 *Hesterni capite induto*) Hesterni, ait, à defuncto pridie manumissi, id est liberti, & ciuis Romani facti.

ib. *Capite induto*) Quia manumissi ante manumissoris corpus pileati incedebant.

112 *Populi cribro decussa farina*) Farinam, panem non delitiosius cribro discussum, sed plebeium, de populi annona, id est, fiscalem, dicit.

IN SATYR. IIII.

S*Cit etenim iustam*) Reuera scis iustitiam in lance pensare, & ipsius lancis dubiæ rectitudinem calles discernere, & curuam regulam momentare, vbi inter curua subit, donec in liquido stet sententia. Regulam dicit ipsum momentaneę stilum.

13 *Nigrum præfigere Theta*) Iudices literam Theta apponunt ad eorum nomina, quos supplicio afficiunt. Merito. Θῆτα ἀπὸ τῆς θανάτου eo quod quasi habeat telum suum. ideoque triste intelligitur: vel mortis signum: vnde quidam ait,

O multum ante alias infelix litera Theta.

18 *Curata cuticula sole*) Curata, scilicet à chromatariis. Nam chromatarij dicuntur colorarij, vel qui toto die in arena sunt, vel in sole. Antiqui enim vngebant se, & in sole erant, vt oleum corpus imbiberet: vt Iuuenalis,

Nostra bibat vernum cōtracta cuticula Solē,
Effugiatque togam.

26 *Quantum non miluus oberret*) Secundum prouerbium:

Quantum non milui volant.

28 *Pertusa ad compita*) Compita sunt loca in quadriuis, quasi turres, vbi sacrificia, finita agricultura, rustici celebrabāt. merito pertusa, quia per omnes quatuor partes pateant, vel vetusta. vel compita non solum sunt in vrbe loca, sed etiam viæ publicæ ac diuerticula aliquorum confinium, vbi ædiculæ consecrantur patentes. In his iuga fracta ab agricolis ponuntur, emeriti & elaborati operis indicium.

44 *Cæcum vulnus habes*) De gladiatoribus tractum, qui accepto vulnere, inaurato balteo tegunt.

49 *Puteal*) Fœneratores ad puteal Scribonis Licinij, quod est in porticu Iulia ad Fabianum arcum, consistere solebant.

IN SATYR. V.

C*ænanda Glyconi*) Glycon Tragædus populo mire placuit: & ideo à Nerone manumissus est, datis Virgilio Tragædo domino eius, pro parte dimidia, quam possidebat, sestertiorum tercentis millibus. Hic fuit staturæ longæ, fusci corporis, labio inferiori demisso: antequam subornaretur deformis: nescius iocari, propter quod eum infulsum Persius dixit.

14 *Verba togæ sequeris*) Toga est purum pallium, forma rotunda & fufiore, atque inundante sinu: & sub dextro veniens, super humerum sinistrum

ponitur: cuius similitudinem in operimentis simulachrorum, vel picturarum aspiciamus, easque statuas togatas vocamus. Toga vero Romani in pace utebantur, in bello paludamentis. Mensura togæ iustæ senas vlnas habebat.

22 *Quantaque nostræ Pars tua sit Cornute animæ*) Sententia à Pythagora tracta, dimidiam animæ suæ partem dicit Cornutum, vt Horatius Virgilium.

Et serues animæ dimidium meæ.

31 *Succinctis laribus*) Quia Gabino habitu, cinctuque Dij penates formabantur, obuoluti toga super humerum sinistrum, dextro nudo.

33 *Candidus umbo*) *συνδοχῆς* pro toga. Alioquin & in prætexta candidus umbo est.

47 *Nostræ vel æquali*) Hoc secundum Astrologos dicit. Et hic sensus tractus est ab Horatio:

Seu Libra, seu me Scorpius aspicit.

52 *Mille hominum species*) Et Horatius:

Quod capitum viuunt, totidem studiorum

Millia. Et Terentius,

Quot capita, tot sententiæ.

53 *Velle suum cuique est*) Et Virgilius:

--trahit sua quemque voluptas.

54 *Sub sole recenti*) Est hic sensus ab Horatio tractus:

Hic mutat merces surgente à sole.

73 *Quisque velina*) Velina: tribus numero aliarum tribuum accessit: & qui circa Velinum lacum habitabant, Romam translati sunt. Romæ autem erat consuetudo, vt qui ex manumissione ciues Romani efficiebantur, in numero ciuium

Romanorum frumentum publicum acciperent.

75 *Quibus una Quiritem*) Quos manumittebant, eos alapa percussos circumagebant, & liberos confirmabant. Vnde manumissio dicta, quod manu mitteretur. Quiritem autem singulariter abusive dixit, licentia poëtica. Nam sicut pater conscriptus non dicitur, ita nec Quiritem dicere possumus.

88 *Vindicta*) Virga est, qua manumittendi à Præto in capite pulsantur: ideo dicta, quod eum vindicat libertati. Masurius autem hic Sabinus legis consultus fuit: & Rubricas, vocat minium, quo tituli legum adnotabantur.

100 *Certo compescere puncto*) Non ad trutinam, sed ad stateram retulit, quæ punctis, & vnciiis signatur.

104 *Frontem de rebus*) Pudorem. Templum enim pudoris est frons.

112 *Mercurialem*) Ideo dixit, quia ipsum Deum lucri dicunt. Vnde & cum facello pingitur, & à negotiatoribus plurimum colitur.

119 *Digitum exere*) Digito sublato ostende, victum te esse à vitiis. Tractum à gladiatoribus, qui victi, ostensione digiti veniam à populo postulabant.

123 *Mouere Bathylli*) Bathyllus pantomimus fuit, Mæcenatis libertus.

137 *Verte aliquid*) Negotiare, & speciem pro specie commuta.

138 *Baro, regustatum*) Lingua Gallorum barones, vel varones dicuntur serui militum. qui utique stultissimi sunt, serui videlicet stultorum.

140 *Et œnophorum aptas*) Oenophorum vas vinum ferens. *oīyas* enim vinum est, de quo est illud:

Vertitur œnophoris fundus, sententia nobis.

145 *Vr̄na cicuta*) Cicuta calorem in nobis frigidis sui vi extinguit: Vnde sacerdotes Cereris Eleuſinæ liquore eius vnguebantur, vt à concubitu abſtinerent.

153 *Hoc quod loquor inde eſt*) Horatius:

Dum loquimur fugit inuida ætas.

161 *Daue cito hoc credas*) Hunc locum ex Menandri Eunucho traxit, in quo Dauum ſeruum Chæreſtratus adoleſcens alloquitur, tanquam amore Chryſidis meretricis derelictus: idemque tamen ab ea reuocatus ad illam redit. Apud Terentium perſonæ immutatae ſunt.

165 *Et vdas Chryſidis*) Vdas fores dixit, quas amatores ſolent vnguento perfundere, & ante ianuam illarum noctem vigiliis, & cantu tranſigere.

177 *Vigila & ciccr*) Ludis Floralibus omnia ſemina ſpargebantur in populum, vt Tellus velut muneribus ſuis placaretur.

180 *Herodis venere dies*) Herodes apud Iudæos regnauit temporibus Auguſti, in partibus Syriæ. Herodiani ergo diem natalem Herodis obſeruant, vt etiam ſabbata: quo die lucernas accenſas, & violis coronatas in fenestris ponunt.

184 *Recutit aque ſabbata*) Inſtituta Iudæorum ſignificat, propter circuncionem: quam, auctores ſuos ſecuti, faciunt.

185 *Ouoque pericula rupto*) Sacerdotes, qui explorandis periculis ſacra faciebant, obſeruare ſole-

bant ouum igni impositum, vtrum in capite, an in latere desudaret. Si autem ruptum effluerat, periculum ei portendebat, pro quo factum fuerat, vel rei familiari eius.

186 *Cum sistro lusca sacerdos*) Sistrum sacerdotes Ifidis portāt. Lusca autem, ideo, quod nobiles deformes cum maritos non inuenerint, ad ministeria Deorum se conferant.

IN SATYR. VI.

A*Dmouit*) Hanc satyram scribit Persius ad Cæsium Bassum poëtam Lyricum, quem fama est, in prædiis suis positum, ardente Vesuuiio monte Campaniæ, & late ignibus abundante, cum villa sua vstum esse. Hic ergo dum viveret, Roma ad Sabinos necessario transibat, vbi brumali tempore in calido loco carmina scribebat.

6 *Mibi nunc Ligus ora*) Se ipsum Persius significat secessisse in Liguriæ fines, videlicet propter Fuluiam Sisenniam matrem suam, quæ post mortem prioris viri ibi nupta erat.

7 *Hibernat*) Sæuit, vel à nauigiis vacat. Sicut enim naues hibernare dicimus, sic & mare, cum non nauigatur.

10 *Cor iubet hoc Enni*) Hunc versum ad suum carmen de Ennij carminibus transtulit.

24 *Turdarum nosse salinam*) Cognoscit turdorū sapes. Solent enim quidam gulæ dediti, tantę subtilitatis habere palatum, vt dignoscant turdos, an cellarius, an terrarius sit: an masculus, an

femina. Turdarum dixit abusive, cum turdorum debuerat, vt Horatius ponit:

Pene macros, arsit, dum turdos versat in igni.

30 *Ingentes de puppe Dei*) Nauium tutelam dicit, quam in puppibus habent, vel pingunt.

35 *Ossa inodora*) Sine vnguentis: vel, *inhonora*, sepulturæ honore carentia.

40 *Crasso vitiarunt vngvine*) Solent rustici cum oleum defuerit, adipem pecudum in pultem misso pro oleo vti.

55 *Accedo Bouillas*) Bouillæ sunt vicus ad vndecimum lapidem Appiæ viæ: quia aliquando in Albano monte ab ara fugiens taurus iam cōsecratus, ibi cōprehensus est. Inde Bouillæ dictæ.

56 *Cliuumque ad Virbi*) Quatuor millibus ab vrbe est Virbij cliuus, qua iter est ad Ariciam, & ad nemus Dianæ, vbi Virbius colitur, id est hippolytus, quod bis in vitam prolatus sit. Nota autem apud Virgilium fabula est.

ib. *Mannius*) Mannium dicit deformem & ignotum hominem, eo quod Maniæ dicuntur indecori vultus persone, quibus pueri terrētur.

61 *Qui prior es cur me*) Apud Athenas cum iuuenes ludos cursu celebrabant, qui victor esset, primus facem tollebat: deinde sequenti se tradebat, & secundus tertio: similiter omnes, donec currentium numerus impletur.

67 *Fœnoris accedat merces*) Tractum est hoc à patribus, qui dicunt filiis suis, hoc, quod vobis lucri de fœnore accessit, ad fructum, id est, ad vsum vitæ vobis proficiat: reliquum vero pecuniæ reseruate integrum.

77 *Cappadocas rigida*) Gladiatores dicit. Nam apud antiquos, venales gladiatores in catasta ponebantur, vt in eis possent omnia membra inspici. Vel quia Cappadoces dicerentur habere studium naturale ad falsa testimonia proferenda: qui nutriti in tormentis à pueritia, equuleum sibi facere dicuntur, vt in eo se inuicem torqueant, & cum in pœna perdurarent, ad falsa testimonia se bene venundarent.

ib. *Pauisse*) Legitur & *plausisse*: quoniam venales antequam in catasta imponantur, cantant vniuersi pariter more gentis suæ.

80 *Inuentus Chrysippe*) Chrysippus philosophus Stoicus Syllogismum *συνειρων* vocauit, quem per adiectionem & detractionem ex acerui frumentarij similitudine ostendit.

FINIS.

ISAACVS

CASAVBONVS

LECTORI S.

V*Eterum criticorum notulas in A. Persium à Petro Pithæo viro magno & iudicij castigatissimi excerptas olim ac publicatas, editioni huic nostræ adiiciendas tua gratia, Lector candidè, curauimus. Primum quia Persij vita illis præfixa est lectu dignissima: siue sit eius auctor Valerius Probus, vt pleraque exemplaria antiqua testantur, siue alius. deinde autem quod in his pauculis notis inuenire est nonnulla exquisita & quæ frustra alibi queras: absque quibus tamen foret, loci aliquot poëtae huius vel doctissimis futuri sunt obscuri:*

ut de antiquitate eiusmodi *σημειώσεων*
nemo sit iure dubitaturus, qui ad multo-
rum retro seculorum barbariem & an-
tiquitatis totius imperitiam animum ad-
uerterit. Longe istis vberiora sunt Scho-
lia illa quæ sub Annei Cornuti nomine
ab Elia Vineto Santone aliisque sunt
edita: quibus multa item alia poteramus
adtexere ex antiquis Persij codicibus,
quos reperire est passim in omnibus bi-
bliothecis & interlinearibus glossematis
bene farta, & marginalibus adnotatio-
nibus probe oppleta. Sed neque illa quæ
publica luce donata sunt ab aliis, neque
illa quæ in membranis nostris aut clarif-
simo eruditissimisque viri Jacobi Bongar-
sij aliisque inuenimus, tanti sunt visa, ut
ab eorum lectione iuuentus studiosa pa-
rator multo posset discedere ad intelli-
genda si quæ sunt in satirographo nostro
difficiliora: neque enim eiusmodi erant
quæ hactenus videre nobis contigit ut

merito de illis dicas, πολλά μὲν εἰδήματα,
μεμιγμένα, πολλά δὲ λυγρὰ: sed illud po-
tius ἀπὸ τοῦ ῥύπος, ἔργον ἐπ' ἔργῳ, paucissi-
mis, si forte, exceptis. Sibi igitur quisqui-
lias eiusmodi habeant qui libros non no-
rūt nisi mole aestimare. ἐπεὶ Φθόνος ἑσθλὸς,
πρὸς ἡμῶν γὰρ.

PERSII PROLOGVS
EODEM GENERE VERSVVM
Græcè expressus pene ad verbū.

ΡΗΝΗΣ μὲν οὐκ ἔβαψα
τῆς Καβαλίνης·

Οὐτ' ἐν διλόφῳ εὐπνίασα
Παρνασσῷ,

Οὐτὼ πῶδα χεῖμ' ὥστε φανήμεναι μαύτις.

Ελικωνιάδας τε δύχρουν τε Πηριώϊω,

Κείνοισ ἀφίημι, ὧν εἰκόνας στέφει κισσός.

Αὐτὸς ἢ γασάμενος ἀτελεῖ νόφ Μοισαῖν,

Πρὸς ἱερὰ μούρων ἔπος φέρω τῆτο.

Τίς φθίσκλον ἔθετο ψιπλάκω ἐὼν χαῖρε;

Βροτῆν τ' ἔπη μνηστῶν ἔπεισε τίς κίσσας;

Τέχνῳ ἀτέχοις, νοῦν τ' αἴοις πορφεῖ δεινός

Ο λιμὸς, ἀδιωάτων διδάσκαλος φωταῖν.

Ελπίς δὲ δδλεροῦ εἰ φαῖν γέ τις χρυσῶ,

Κόρακας ποιηταῖ, καὶ ποιητείας κίσσας

Φαῖης κέν ἀδφ Πηγασηῖον μέλος.

